

Uredništvo in uprava: Ljubljana, poštni predal 290.

Dopisi morajo biti frankirani in podpisani ter opremljeni s štampiljko dotične organizacije.

Rokopisi se ne vračajo.

Cek, račun 13.562

DELAVEC

STROKOVNI ČASOPIS.

Izhaja 10. in 25. dne v mesecu.

Stane posamezna številka Din 2.—, mesečno Din 4.—, celoletno Din 48.—. Za članstvo izvod Din 1.—.

Oglasni po ceniku.

Telefon št. 3478.

Predsednik Ujedinjenog Radničkog Sindikalnog Saveza Jugoslavije, stari borec za delavske pravice in za človečansko dostojanstvo proletariata, sodr.

Blagoje Bračinac

je v petek, dne 5. t. m. v Beogradu preminul.

V nedeljo, dne 7. t. m. je bil položen k večnemu počitku.

Njegov spomin bodi med nami!

Strokovna komisija za Slovenijo kot pokrajinski odbor URSSJ.

Hočemo volitve v Delavske zbornice!

Zakon o zaščiti delavcev je dal Delavske zbornice. Tam je tudi določilo, da se imajo vršiti volitve vedno po treh letih.

Delavstvo zahteva volitve v Delavsko zbornico, ker je že dvakrat pretekel zakoniti rok in bi morale biti sedaj volitve že tretje.

Na seji Izvršnega odbora URSSJ, ki je bila v Zagrebu 4. julija t. l. (ko je končalo zborovanje velikega sindikalnega sveta), je bilo sklenjeno, da se organizira podpisna akcija z zahtevo, da se razpišejo volitve za Delavske zbornice.

URSSJ. je dal proglas na delavce in nameščence, ki se glasi:

»Delavci in nameščenci Jugoslavije!

Zakon o zaščiti delavcev je ustanovil Delavske zbornice kot redne zastopnice delavcev in nameščencev.

Delavske zbornice so avtonomne delavske ustanove pod nadzorstvom Ministrstva socialne politike in narodnega zdravja.

Delavske zbornice vodijo njihove skupščine, ki so izvoljene in upravni odbori, katere volijo skupščine.

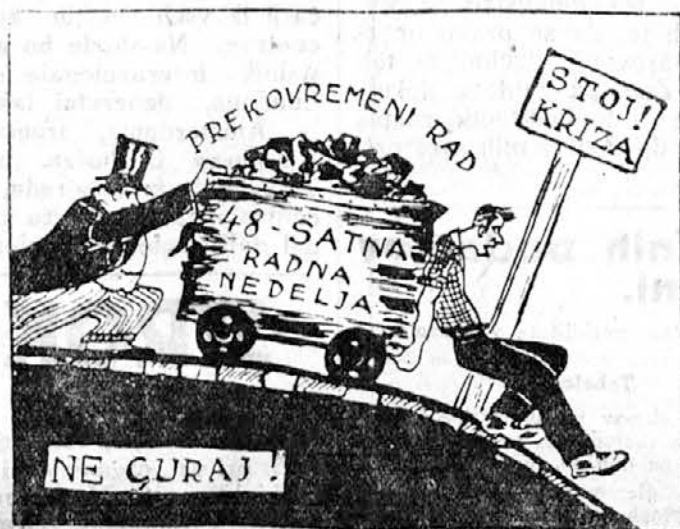
Zakon določa, da se morajo volitve v Delavsko zbornico vršiti vsako tretje leto. Volijo vsi zaposleni delavci in nameščenci, ki so stari 18 let.

Zakonodaja je predvidela, da lahko velja mandat skupščine in odbora samo tri leta zato, ker je želela, da bodo Delavske zbornice vsak čas barometer pravega razpoloženja.

Volitve Delavskih zbornic so bile leta 1925-26 — torej pri nekaterih zbornicah pred 5., a pri nekaterih pred 6. leti. S tem je že davno prenehal veljati v smislu zakona predpisani mandat in so že potekli roki za razpisanje volitev.

Zakon o zaščiti delavcev je predvidel tudi, da se imajo delavci pravico organizirati v strokovnih organizacijah. Neprestano se vrši ta proces grupiranja delavcev v njihovih organizacijah. V kolikor so moči organizacij v teku ene periode bile izpremenjene, je potrebno, da zato pride v zbornici do izraza, kajti organizacije so nosilec volilne borbe za Delavske zbornice. Ne samo gospodarska skupina, nego tudi strokovne (sindikalne) smeri, struje in skupine morajo priti v zbornicah do

Krasne bodo letos knjige Cankarjeve družbe. Koledar z naravnost zanimivimi in mnogo govorečimi slikami ter lepimi povesticami in drugimi spisi. — Pravljice „Bilo je in bo“, s slikami umetnika Pirnata bodo v veselje vsaki hiši, vsakemu otroku. — Povesti „Štrajk“ in Moletova „Dva svetova“ bosta zadovoljili slehernega člana Cankarjeve družbe. Knjige se že tiskajo. Poverjeniki, zbirajte člane, strokovni funkcionarji, pozovite člane, da bodo tudi člani Cankarjeve družbe.

Lepo ilustrirana knjiga — kolektivna drama „Hlapec Jernej in njegova pravica“ je izšla. Cena Din 10.—. Pišite po njo Cankarjevi družbi.

Delavski strokovni zaupnik se nikakor ne more s pridom uveljaviti v delavskem gibanju za delavske interese, če temeljito ne pozna zakonov in tendenc kapitalističnega gospodarstva. Koliko zaupnikov pa je v resnici seznanjeno s tem gospodarstvom? Doslej mu je to v veliki meri oviralo pomanjkanje tozadevne slovenske literature. Sedaj pa je sklenil izdati konzorcij „Svobode“ Marxov „Kapital“, ki razloži prav vse sodobno gospodarstvo, vlogo proletariata v njem in pokaže, po katerih mora delavstvo hoditi za obrambo svojih interesov. Delavski zaupniki, ali ste se že vsi naročili na to prepotrebno knjigo?

pravega izraza in vpliva, ki ga predstavljajo med delavstvom.

Svobodnim strokovnim organizacijam je znano, da so upravni organi Delavskih zbornic podvzeli že več korakov, da se volitve izvrše in jih že odredili.

V želji, da se izvrši delavska zakonodaja in da se razpišejo volitve v Delavske zbornice, — svobodne strokovne organizacije v sestavi »Ujedinjenog Radničkog Sindikalnog Saveza Jugoslavije«, zahtevajo:

a) od upravnih organov Delavskih zbornic, da ponovno odredijo volitve v Delavske zbornice;

b) želimo od gospoda Ministra socialne politike in narodnega zdrav-

ja, da sklepe o izvedbi volitev v Delavske zbornice odobri, da se lahko volitve hitro razpišejo in čimprej izvedejo;

c) delavci in nameščenci se pozivajo, da te zahteve svobodnih delavskih sindikatov podkrepijo s svojimi podpisi na podpisnih polah, ki jih bodo v to svrhu dobili.

Izvršni odbor URSSJ.

Strokovna komisija za Slovenijo bo te dni razposlala vsem zaupnikom podpisne pole in navodila.

Bodimo pripravljeni in skrbimo, da bo vse delavstvo podpisalo zahteve po volitvah v Delavsko zbornico.

Lovro Jakomin.

Podpiranje brezposelnih in Javne borze dela

Sredstva, ki se pri nas zbirajo in votirajo za podpiranje brezposelnih, so v očigled naraščajoče brezposelnosti veliko, veliko premajhna, da bi se moglo pomagati in omiliti bedo stotisočev, ki jih te re brezposelnost. Samo ljubljanski OUZD je beležil početkom marca tega leta 24.000 članov manj, kakor običajno. Če prištem k tem še brezposelne rudarje, železničarje, deloma kovinarje in privatne nameščence, ki niso člani OUZD, ter še sezonske delavce, tedaj nič ne pretiravam, ako rečem, da je število brezposelnih doseglo v Sloveniji 40.000.

Ako vzamem, da je povprečna dnevna plača našega delavca Din 25.—, tedaj je teh 40.000 brezpo-

selnih delavcev izgubilo dnevno na zaslužku 1 milijon dinarjev. Recimo, da bi vsak izmed teh napravil letno samo dvesto šihov, tedaj so ti delavci izgubili letno na zaslužku 200 milijonov dinarjev. Da je izguba teh 200 milijonov za narodno gospodarstvo velik udarec, mi ni potreba še posebej naglašati, ker teh 200 milijonov se je trosilo: polovica za prehrano, nad četrt za stanovanja, ostalo pa za obleko in razno.

Kaj pa se nudi v nadomestilo za izgubljenih 200 milijonov brezposelnim? Evo:

1. Javna borza dela v Ljubljani je imela v svojem budžetu lansko leto za podpore (za celo Slovenijo) Din 1.026.000.—; 2. v budžetu dravske banovine ca. Din 500.000.—;

3. podpore po proračunih občin in Delavske zbornice ca. Din 600.000; 4. podpore strokovnih organizacij ca. Din 400.000.—. Skupaj Din 2.500.000.—.

Torej 2 in pol milijona dinarjev kot nadomestilo za 200 milijonov dinarjev, katere so izgubili brezposelni na zaslužku in s katerimi so se težavo preživljali sebe in svoje družinske člane. Ako pa bi ta 2 in pol milijona dinarjev razdelili med vseh 40.000 brezposelnih, tedaj pride na vsakega podpore letno Din 62.50. Iz teh podatkov se torej dovolj jasno razvidi, kako mizerno je naše skrbstvo za brezposelne. Naj povdarim takoj na tem mestu, da ravno občine, ki bi bile v prvi vrsti dolžne, temu vprašanju posvečati največ pažnje, razen par častnih izjem (ljubljska, mariborska, trboveljska in še par drugih) sploh ne budžetirajo za podpiranje brezposelnih nikakih sredstev.

Delavske strokovne organizacije radi tega stalno zahtevajo uvedbo obveznega brezposelnega zavarovanja in je njihova zasluga, da se prvi pojavi tega zavarovanja kažejo na obzorju v obliki Borz dela. Borze dela so sicer predvidene v zakonu kot samoupravne institucije, vendar pa se niso za nje vršile še nobene volitve. Uprave Borz dela je doslej imenoval minister soc. pol., in sicer po dva zastopnika iz vrst delodajalcev, po dva iz vrst delojemalcev in po dva zastopnika Okrožnega urada za zavarovanje delavcev. Predsednik Borze dela je pravtako imenovan od ministra in mora biti iz vrst višjih državnih uradnikov s fakultetno izobrazbo. Z novo uredbo o Borzah dela, ki je izdana 16. II. 1932, pa se iz uprave izključuje zastopnike OUZD. Vse Borze dela so podrejene centralnemu odboru v Beogradu.

Sredstva, ki se pobirajo za Borze dela, so majhna. V celi državi se je doslej zbralo letno 10 do 12 milijonov Din. Za podpore brezposelnim se je budžetiralo letno 4—6 milijonov, ostalo je šlo za upravo in v rezervne fonde, seveda tudi za posredovanja dela. Lansko leto je bilo v državi brezposelnih (po poročilu Del. zbornic) 180.000. Da je silno malo za tako število brezposelnih 4 milijone dinarjev podpor, ni potreba podčrtavati. Delavske organizacije, na čelu z Delavskimi zbornicami, so pokrenile akcijo za zvišanje prispevka in uspelo je. Od 1. aprila t. l. dalje se pobira poleg prispevkov za OUZD 10% prispevka za bolezen, ali 3.6% enodnevne pri OUZD zavarovane mezde. Prispevek se je torej zvišal za 100%, vendar še tudi to zdaleka ne zadostuje.

V letu 1931 je imela ljubljanska Borza dela v proračunu za podpore Din 1.026.000, vsled naraščajoče brezposelnosti ima v letošnjem letu v proračunu za podpore Din 1 milijon 310.400.—, torej za 284.400 dinarjev več kakor lansko leto. Po poročilu, ki ga je predložil šef te Borze dela upravnemu odboru na seji dne 28. julija t. l., pa niti ta sredstva ne bodo zadostovala za kritje vseh podpor. Do 26. julija t. l. je izčrpanih podpor kakor sledi:

Borza dela v Ljubljani Din 529.779.75; Podružnica B. D. v Mariboru Din 145.645.—; Ekspozitura B. D. v Celju Din 115.806.—; Ekspozitura B. D. v Murski Soboti Din 6.748.—; Obmejni izseljeniški komisariat Rakek Din 6.000.—.

Potrošeno skupno do 26. julija t. l. Din 803.978.75. Ker cela v proračunu predvidena vsota zneso Din

1.310.400.—, ostane do konca leta še samo Din 506.421.25. Pred sabo imamo torej še celih 5 mesecev, sredstev pa samo pol milijona Din. Prava brezposelnost in beda ter s tem največja potreba pa nastopi v zadnjih mesecih, ko nastopi zima. Šef Borze dela je izrazil bojažen, da se vsled tega lahko pripeti, da ostane Borza dela v ravno najakutnejših mesecih brez vsakih sredstev. Z ozirom na tak položaj sem smatral kot nujno, staviti na tej seji ta-le dva predloga: 1. Centralni odbor Borz dela v Beogradu naj doda k obstoječemu proračunu še Din 700.000 na račun zvišanih prispevkov, ki se od 1. aprila t. l. dalje pobirajo in ki v tem proračunu še niso zapodajeni med dohodki. (Računa se namreč, da se bo teh prispevkov kasiralo ca. 800.000 dinarjev še tekom tega leta. 2. Da se, računajoč s sigurnostjo teh naknadnih sredstev, izplačuje brezposelnim tudi nadalje brez zadržka pripadajoče jim podpore. Upravni odbor je gornje predloge z nekimi malimi izpremembami (nëbistvenimi) sprejel.

Ker so nastale pred zadnjo sejo ravnateljstva Borze dela govornice, da se namerava letos za poletni čas znižati podpore dnevno od Din 10.— na Din 5.—, smatramo za potrebno

povedati, da se kak tak predlog ni stavil ne na ravnateljski, kakor tudi ne na seji upravnega odbora B. D. Če bi to bil slučaj, bi seveda moral proti takemu predlogu zavzeti odločno odklonilno stališče, ker so letos, prvič prispevki povišani, drugič pa 10 dinarjev podpore dnevno ni nič preveč, kar ve pač najboljše tisti, ki mora od te bore podpore živeti. Lansko leto so bile poleti podpore dnevno po Din 6.— (V Borzi dela tedaj še nisem sodeloval). Kar pa je bilo lani, letos ni potrebno, ker je kakor rečeno prispevek višji, poleg tega pa je v Beogradu še vedno par milijonov rezerve, ker se nikdar ne budičeta vseh onih sredstev, ki jih Suzor kasira in je treba, da centralni odbor, ki že od 1929. leta ni nakazal teh rezerv, enkrat to že uredi.

Iz gornjega kratkega poročila je razvidno vse naše brezposelno skrbstvo v okviru Borze dela. To so, kakor rečeno, skromni začetki za popolno in obvezno brezposelno zavarovanje. Na delavstvu in njih organizacijah je, da se pravo brezposelno zavarovanje izčim iz teh Borz dela. Zato pa zahteva delavstvo, da se v to institucijo razpišejo volitve, da dobi v njih svoji primeren vpliv.

Vsi na IV. kongres Ujedinjenega saveza železničarjev Jugoslavije v Ljubljano!

Za vse udeležence je odobrena polovična vožnja.

Kakor smo že poročali, se vrši v času od 14. do 16. avgusta 1932 v Ljubljani kongres ene najmočnejših organizacij, ki so v sklopu URSSJ. in Strokovne komisije, to je železničarske.

Z ozirom na izredno težke prilike, v katerih žive danes naši železničarji, ki so tekom zadnjih let izpostavljeni vedno novim redukcijam, bo letošnji kongres odločilne važnosti. Da posveča temu kongresu tudi inozemstvo izredno pažnjo, dokazuje dejstvo, da so prijavljeni zastopniki iz večine evropskih držav, pa tudi iz Japonske.

Sprejem inozemskih delegatov bo v nedeljo, dne 14. avgusta 1932 na glavnem kolodvoru v Ljubljani ob 17. uri. V ponedeljek, dne 15. avgusta 1932 pa bo v veliki dvorani »Uniona« manifestacijski železničarski shod, na katerega pridejo železničarji iz vseh večjih železničarskih centrov. Na shodu bo govoril predsednik Internacionale s. Cramp iz Londona, generalni tajnik Nathans iz Amsterdama, francoski delegat Bidegaray iz Pariza, nadalje s. dr. Topalović iz Beograda, na kar bo centralni tajnik saveza s. Stanko podal daljši referat o položaju železni-

čarjev v Jugoslaviji in o zahtevah železničarjev.

Zvečer ob 1/2 21. uri bo za vse udeležence kongresa posebna predstava v gledališču. Delavski oder »Svobode« uprizori v čast kongresu kolektivno dramo »Hlapec Jernej in njegova pravica«.

Ministarstvo saobračaja je odobrilo za vse udeležence kongresa polovično vožnjo, ki velja od 13. do 19. avgusta 1932. Pri odhodu v Ljubljano se kupi cel vozni listek, ki velja s potrdilom o udeležbi na kongresu tudi za brezplačno vožnjo nazaj domov. V Ljubljani zato ne oddajajte voznih listkov!

Kongresna pisarna saveza posluje ves čas od 10. do 19. avgusta 1932 v I. nadstropju Delavske zbornice v Ljubljani (glavni vhod). Naslov je: Ujedinjeni savez železničarjev, Ljubljana, Poštni predal št. 280.

Na ta naslov naj se tudi rezervirajo vstopnice za predstavo »Hlapec Jernej in njegova pravica« za ponedeljek, dne 15. avgusta 1932.

Opozarjamo na to železničarsko prireditve vse delavstvo, da se kongresa in zlasti shoda dne 15. avgusta 1932 polnoštevilno udeleži!

Jubilejna publikacija statističnih podatkov OUZD-a v Ljubljani.

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani razpošilja vsako leto koncem meseca junija ali začetkom julija glavne statistične rezultate v besedi in sliki, kateri so zanimivi zlasti v narodno-gospodarskem pogledu. V tem pogledu je posebno zanimiva letošnja publikacija ob desetletnem jubileju OUZD-a. Publikacija vsebuje 8 slik in 6 tabel:

Slike:

1. Sezijiško in konjunktorno valovanje zaposlenosti naših delavcev pred svetovno vojno.
2. Sezijiško in konjunktorno valovanje zaposlenosti naših delavcev po svetovni vojni.
3. Sezijiško in konjunktorno valovanje povprečne dnevne zavarovane mezd.
4. Razporeditev trgovine, obrti in industrije v Veliki Ljubljani.
5. Zemljevid poljedelskih strojev v Dravski banovini.
6. Verjetnost obolenja v posameznih letih starosti.

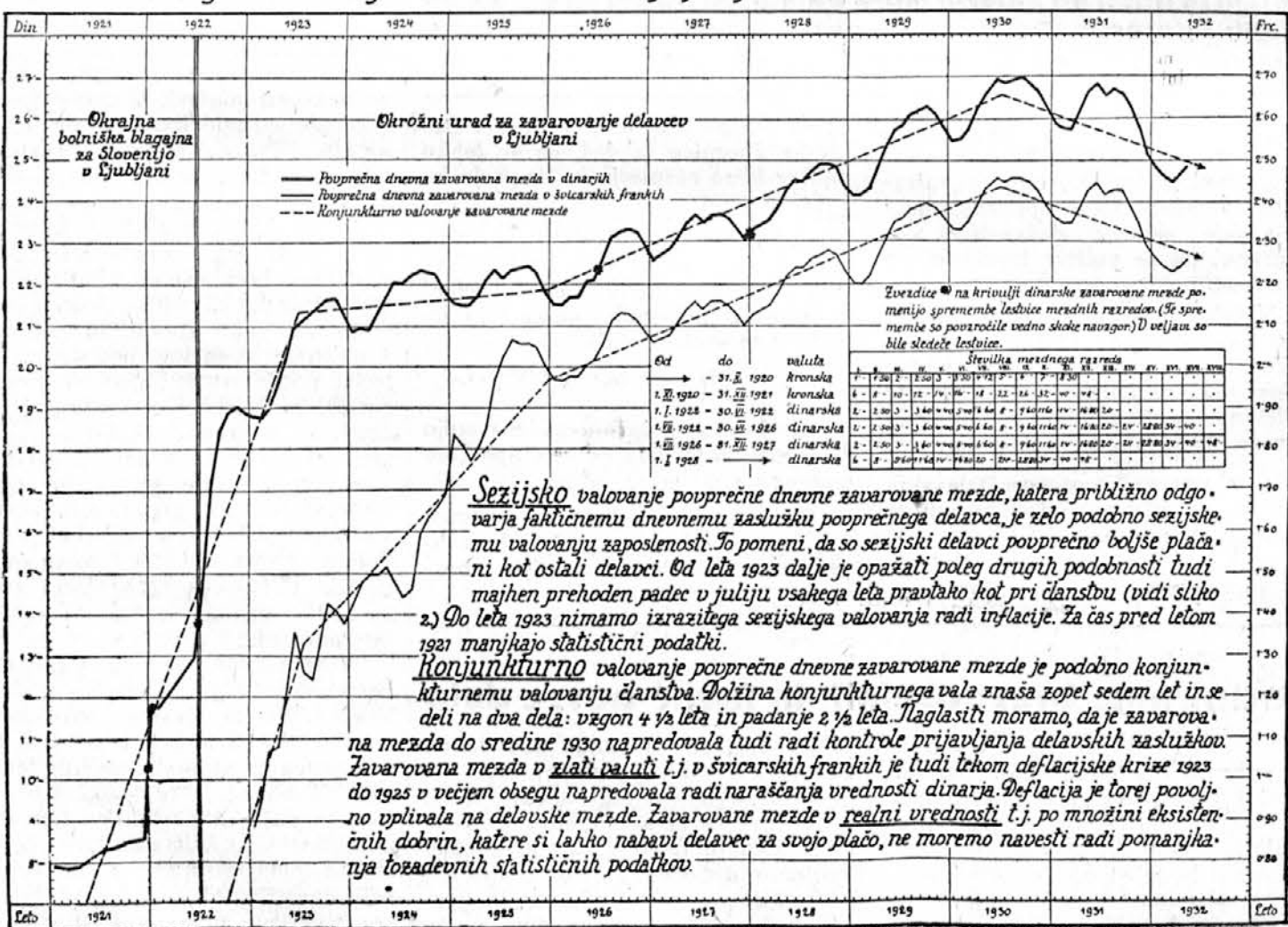
8. Povprečna morbiditeta v posameznih letih starosti.

Tabele:

1. Število članov po industrijskih skupinah, mezdnih razredih in spolu ter zavarovana mezda na dan 30. junija 1931.
2. Število članov po industrijskih in starostnih skupinah ter spolu na dan 30. junija 1931.
3. Število obolenj, ki odpadejo povprečno na vsakih 100 zavarovancev po industrijskih skupinah, spolu in diagnozah iz leta 1930.
4. Trajanje bolno-podporne dobe po industrijskih skupinah, spolu in diagnozah v letu 1930.
5. Morbiditeta (število bolezensko podpornih dni, ki odpadejo povprečno na vsakega zavarovanca) po industrijskih skupinah, spolu in diagnozah v l. 1930.
6. Statistika obolenj po spolu, diagnozah in mesecih leta 1930. (Vpliv sezije na obolenja!)

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani.

Sezijiško in konjunktorno valovanje povprečne dnevne zavarovane mezd.

Sezijiško valovanje povprečne dnevne zavarovane mezd, katere približno odgovarja faktičnemu dnevni zasluzku povprečnega delavca, je zelo podobno sezijiškemu valovanju zaposlenosti. To pomeni, da so sezijiški delavci povprečno boljše plačani kot ostali delavci. Od leta 1923 dalje je opažati poleg drugih podobnosti tudi majhen prehodni padec v juliju vsakega leta prav tako kot pri članstvu (vidi sliko 2). Do leta 1923 nimamo izrazitega sezijiškega valovanja radi inflacije. Za čas pred letom 1921 manjkajo statistični podatki.

Ronjunktorno valovanje povprečne dnevne zavarovane mezd je podobno konjunktornemu valovanju članstva. Dolžina konjunktornega vala znaša zopet sedem let in se deli na dva dela: vzgon 4 1/2 leta in padanje 2 1/2 leta. Naglasiti moramo, da je zavarovana mezda do sredine 1930 napredovala tudi radi kontrole prijavljanja delavskih zasluzkov. Zavarovana mezda v zlati valuti, t. j. v švicarskih frankih je tudi tekom deflacijske krize 1923 do 1925 v večjem obsegu napredovala radi naraščanja vrednosti dinarja. Deflacija je torej povoljno vplivala na delavske mezd. Zavarovane mezd v realni vrednosti, t. j. po množini eksistenčnih dobrin, katere si lahko nabavi delavec za svojo plačo, ne moremo navesti radi pomanjkanja tozadevnih statističnih podatkov.

Danes prinašamo sliko sezijiškega in konjunktornega valovanja povprečne dnevne zavarovane mezd naših delavcev od leta 1921 do leta 1932. Povprečna dnevna zavarovana mezda, katere približno odgovarja faktičnemu dnevni zasluzku povprečnega delavca je v sliki predočena v dinarski in zlati valuti, t. j. v švicarskih frankih. Zanimivo je dejstvo, da znaša trajanje konjunktornega vala povprečno dnevne zavarovane mezd v obeh valutah 7 let in sicer 4.5 leta vzgon in 2.5 let padanje. Konjunktorna vala dinarske in zlate valute potekata vse skozi

paralelno razen 2.5 letne periode od sredine leta 1923 do konca leta 1925. V tem času je bila izvršena stvarna stabilizacija dinarja. Tečaj naše valute je tekom teh dveh in pol let na borzi v Zürichu rapidno naraščal. Delavski zasluzki so po svoji zlati vrednosti v tem času rapidno naraščali.

Deflacija povzroča torej zboljšanje delavskih plač na zlati podlagi — in ta je merodajna. Analogno smemo trditi, da bi inflacija povzročila poslabšanje delavskih plač in življenjskih pogojev delavcev. Vsled tega pričakujemo, da bodo merodajni faktorji pa-

STROKOVNI VESTNIK.

KOVINARJI.

V nedeljo, 14. avgusta t. l. ob 1/2 5. uri vsi, organizirani v podružnici Ljubljana in Moste na glavni kolodvor v Ljubljani. Sprejem inozemskih delegatov.

V ponedeljek, 15. avgusta t. l. pa vsi člani ob 10. uri v dvorano Uniona na manifestacijski shod. Govorili bodo inozemski delegati.

Blagoje Bračinac.

Iz Beograda smo dobili ob zaključku lista tužno vest, da je v petek, 5. t. m. preminul dolgoletni centralni tajnik in sedaj

predsednik Saveza Metalnih Radnika Jugoslavije s. Blagoje Bračinac. Pogreb blagopokojnega je bil v nedeljo 7. avgusta.

Velika kovinarska konferenca.

V četrtek, dne 28. julija 1932 se je vršila v veliki dvorani Delavske zbornice v Ljubljani velika konferenca kovinarjev Ljubljane in Most, katera je bila sklicana od obeh podružnic Ljubljana in Moste.

Dnevni red te konference je bil: 1. Kolektivna pogodba Strojnih tovarn in livarn. 2. Brezposelnost in položaj kovinarjev.

Konferenco je vodil s. Moli Ivan, predsednik podružnice v Mostah, predsednik ljubljanske podružnice s. Golmajer Joža pa je bil glavni poročevalec k obeh točkam dnevnega reda.

Kar se tiče kolektivne pogodbe, katere je odpovedana s strani Strojnih tovarn in livarn je konferenca pooblastila odbor ljubljanske podružnice, da izdela predlog za novo pogodbo. Obširen referat o brezposelnosti in položaju kovinarjev so navzoči z velikim zanimanjem poslušali in večkrat prekinili govornika z odobravanjem in to predvsem zaključek.

Konferenca je bila impozantna manifestacija skupne volje in solidarnosti kovinarjev Ljubljane in Most.

Železna industrija Rusije.

»Trgovski list« od 2. avgusta 1932 poroča: Ruska železna industrija še ni tam, kjer bi danes morala po načrtu biti, vendar se je pa v zadnjem času prav zelo razvila. Sedaj so dali v promet drugi veliki plavž z 826 m³. V prvem letošnjem polletju je producirala Rusija tri milijone ton litega železa proti dvema milijonoma ton v prvem polletju l. 1929. Produkcija jekla je znašala 2.900.000 ton proti 2.300.000, produkcija premoaga 33 milijonov ton proti 19.300.000. V železni industriji je Rusija sedaj na prvem mestu v Evropi in na drugem sploh, za U. S. A.; v premoagovni produkciji je Rusija v Evropi na tretjem mestu.

Javornik.

Stavbena in gostilniška zadruga Delavski dom Jesenice, je vzele v najem poslovne prostore za gostilno pri Konjiču na Javorniku zraven kolodvora, katere baš sedaj adaptira in bo delo dokončano že do 10. avgusta, tako da bo oficijelna otvoritev filijale in društvenih lokalov baš 14. avgusta, spojena z 10-letnico obstoja javorniške kulturne organizacije »Svoboda«. Lokalji bodo krasno urejeni tako gostilniški kakor društveni salon. Svobodaci in kovinarji iz Javornika pa so s kulturno krasno uredili vrt v ozadju, tako da bo v bodoče imel javorniški kovinar najlepše urejene prostore za svoj nadaljnji kulturni razvoj. Kolikor nam je znano je koncesija in drugo že dovoljeno in računamo s tem, da bo 14. avgusta že vse s prireditvijo »Svobode« brez zadržka otvorjeno. To je nov ponos gorenjskih kovinarjev-zadružnikov.

Zahvala.

Najlepše se zahvaljujemo vsem sodelavcem žicne valjarne kakor godbenikom kovinarske godbe in vsem sodrugom in sodružicam, ki so v tako ogromnem številu spremili na zadnji poti Ivana Reva.

Oče in brat Rev.

Opomba. Ivan Rev je bil zvečer še vesel v družbi svojih prijateljev, jutraj pa so našli mrtvega, zadela ga je kap. Je samski, bil je jako miren značaj in v vsem oddelku žicne valjarne priljubljen sodelavec, več let je bil član SMRJ in zaupnik. Zaostalem izrekamo naše iskreno sožalje, ostane nam v blažem spominu.

Sekcija žicne valjarne.

Popravek. V zadnji številki »Delavca« nam je v poročilu o plenarni seji centralne uprave Općeg Radničkog Saveza Jugoslavije v Zagrebu tiskarski škrat ponagajal ter nam

	Dohodek:	Izdatek:	Primanjkljaj:	Pribitek:
		V dinarjih:		
Centrala	246.602,56	382.918,59	136.316,03	
Podružnice v zagrebški oblasti	280.805,80	185.882,59		94.923,21
Podružnice v ljubljanski oblasti	171.283,96	147.090,61		24.193,35
Podružnice v banjaluski oblasti	94.964,10	92.126,98		2.837,12
Podružnice v beograjski oblasti	234.158,10	200.765,61		33.392,49
Skupaj	1.027.814,52	1.008.784,38	136.316,03	155.346,17
Dobiček		19.030,14		

tam, kjer navajamo finančno stanje Saveza v letu 1932 izpuštil celotne podatke o dohodkih in izdatkih. Zato prismašamo ponovno točen izkaz, ki se glasi:

	Dohodek:	Izdatek:	Primanjkljaj:	Pribitek:
		V dinarjih:		
Centrala	246.602,56	382.918,59	136.316,03	
Podružnice v zagrebški oblasti	280.805,80	185.882,59		94.923,21
Podružnice v ljubljanski oblasti	171.283,96	147.090,61		24.193,35
Podružnice v banjaluski oblasti	94.964,10	92.126,98		2.837,12
Podružnice v beograjski oblasti	234.158,10	200.765,61		33.392,49
Skupaj	1.027.814,52	1.008.784,38	136.316,03	155.346,17
Dobiček		19.030,14		

Vsi sodruzi naj nam to oprost!

ŽIVILCI.

V nedeljo, 14. avgusta t. l. ob 1/2 5. uri popoldne vsi, organizirani v podružnici pivovarjev in v podružnici pekovskih pomočnikov na glavni kolodvor k sprejemu inozemskih sodrugov.

V ponedeljek, 15. avgusta t. l. pa vsi ob 10. uri v dvorano »Union« na manifestacijski shod. Govorili bodo inozemski delegati.

Peki Maribor.

Naša podružnica je sklicala za nedeljo, dne 31. julija t. l., veliko zborovanje z dnevnim redom: Nočno delo v pekarnah in potreba kolektivne pogodbe. Z ozirom na važni dnevni red je bil sestanek zelo dobro obiskan. Videlo se je člane celo iz oddaljenih krajev, kar dokazuje, da se tudi ti zavedajo v polni meri važnosti socialnih vprašanj. Ni sodruka, da bi ne čutil zle posledice nočnega dela, te največje kulturne sramote sedanega časa. Suženjsko delo v noči nikakor ni poterbno, to so dokazala pri nas leta po preobratu, ko so bile pekarnarje na višku konjunktura in dokaz, da je v 26 državah nočno delo ukinjeno. Zle posledice nočnega dela so pa tudi že pri nas vidne in to v pijančevanju in kvartanju. Izgleda, da bodo pomočniki zopet prijadrali v čase, ko jim bo edino alkohol smoter in cilj življenja. Vendar od tega ne sme priti, dolžnost strokovne organizacije je, da članstvo odvrne od teh slabosti ter ga navaja k smotrenemu organizacijskemu delu našega pokreta. Le tako bo mogoče ustvariti razredno zavednost članstva in s tem močno strokovno organizacijo živilcev. Po vzgledu ostalih podružnic Jugoslavije so se odposlale enoglasno sprejete resolucije na pristojna mesta, v katerih zahteva članstvo odpravo nočnega dela in popoln nedeljski počitek v pekarnah. Upajmo, da bodo ti mnogi sestanki živilcev v državi vendar enkrat prepričali odločilne faktorje o nujni potrebi izvajanja socialnih zakonov za pekovsko stroko. Obširen in zanimiv referat o posledicah nočnega dela je sprejelo številno članstvo z velikim odobravanjem.

Potreba kolektivne pogodbe je danes parola vseh uvidenih pekovskih pomočnikov, to je videlo tudi vodstvo podružnice, zato je postavilo tudi to življenjsko vprašanje na dnevni red. Pri tej točki se je razvila obširna debata, v katero je poseglo več sodrugov. Konstatiralo se je, da so mezde pomočnikov v mnogih pekarnah mojštri znižali, v nekaterih slučajih celo za 100—150 Din. Res je, da imamo še podjetja, katera plačajo po zadnji kolektivni pogodbi, toda teh bo vedno manj. Sklenilo se je, da se strokovni odbor intenzivneje bavi s tem perečim vprašanjem ter se bo tozadevno sklical sestanek zaupnikov. Želeti bi bilo, da podružnica izvojuje članstvu toliko potrebno kolektivno pogodbo.

Pred kratkim so prinesli vsi listi poročilo o otvoritvi nove zadružne pekarnarje državnih nastavljenec ter opisali moderne pekarno, kateri ni para v Jugoslaviji. Mi organizirani pekovski pomočniki se nikakor ne moremo strinjati s temi poročili, ker znamo predobro, da kljub moderni opremi pekarna pod zemljo nikoli ne more biti moderna. To smo dokazali svojčas s protestom na Inšpekciji dela, kjer smo zahtevali prepoved zidanja pekarnarje v kleti. Naš protest žal ni zalegel. Danes čutijo že vse mestne pekarnarje hudega konkurenta, a čutili ga bodo naposled tudi vsi pomočniki.

Ali je še kdo med pekovskimi pomočniki, ki misli, da mu je pod gori navedenimi okolščinami organizacija nepotrebna? Sodruzi razmislijte!

LESNI DELAVCI.

V nedeljo, 14. avgusta t. l. ob 1/2 5. uri popoldne, vsi na glavni kolodvor k sprejemu inozemskih sodrugov.

V ponedeljek, 15. avgusta t. l. pa vsi ob 10. uri v dvorano »Union« na manifestacijski shod. Govorili bodo inozemski delegati.

MONOPOLCI.

V nedeljo, 14. avgusta t. l. ob 1/2 5. uri popoldne, vsi na glavni kolodvor k sprejemu inozemskih sodrugov.

V ponedeljek, 15. avgusta t. l. pa vsi ob 10. uri v dvorano »Union« na manifestacijski shod. Govorili bodo inozemski delegati.

Sestanek tobačnih delavcev in delavk, ki se je vršil v petek, dne 29. julija t. l. ob pol 6. uri zvečer v dvorani Delavske zbornice, je pokazal, da se je začelo delavstvo v tobačni tovarni gibati, zavedati se samega sebe in se organizirati. Razmere postajajo vedno slabše in če delavstvo ne bo stalo združeno kot celota v obrambo svojih pravic, bo pomandrano in degradirano na navadnega sužnja.

Monopolska uprava je znižala budžet za 30%. To se pravi, teh 30% mora manje dobiti monopolsko delavstvo, ki že itak zelo malo dobiva. Monopolski izdelki (cigarete, cigare, tobak itd.) pa so prav dragi.

V Beogradu je bilo odpuščenih 200 delavk v tovarni za pridelavo papirja. Po energičnemu nastopu organiziranih monopolcev se je ta odpust začasno moral preklicati. Tu je že delovala moč organizacije.

Na sestanku je poročal predsednik Čamerik. Tajnik Frece Franc je podal obširno poročilo in se je dotaknil raznih čenč in opravljanja, ki se vrši po tobačni tovarni od ljudi, ki so najbrže siti, ker drugače bi se ne lotevali organizacije in se ne ponizevali na nivo uličnih klepetulj. Organizacija je zavest samoosvojitve delavstva. Le hlapčevske duše se tega ne zavedajo in se boje osamosvojitve misli in delovanja za svoje in vsega delavstva dobro.

Nadalje je govoril zastopnik Strokovne komisije s. Vuk in s. Golmajer.

Oglasilo se je še več delavcev, med njimi Polde Demšar (Hlapec Jernej pri Delavskem odru), ki je povedal nekaj prav resničnih pripomb, da so mu poslušalci z odobravanjem ploskali.

Bila je sprejeta sledeča resolucija, ki se je poslala na merodajna mesta:

Na strokovnem sestanku delavcev in delavk tobačne tovarne v Ljubljani, ki ga je sklical Savez radnika-ca monopolskih preduzeča i prerade hartije u Jugoslaviji, po-

Priporočamo tvrdko

M. Žičar

trgovino s papirjem, pisarniški in šolski potrebščinami

Blago te tvrdke je izvrstno in poceni

LJUBLJANA
Šelenburgova 1, tel. 29-34

družnica Ljubljana, v petek, dne 29. julija 1931 ob pol 6. uri zvečer v dvorani Delavske zbornice, je po zaslišanju poročevalcev bila sklenjena sledeča

resolucija:

1. Znižanje budžeta monopolske uprave za 30% se ne sme prenesti na znižanje že itak pod življenjskim minimumom stoječe mezde in plače; tudi se ne sme pristopiti k redukciji delavstva. To znižanje budžeta se naj parira s pocenitvijo monopolskih izdelkov, da bo več odjemalcev.

2. Uvede naj se 40urni delovni teden z neokrnjenimi mezdami. S tem se pomaga zmanjšati brezposelnost.

3. Osnutek pokojninskega fonda se naj da Savezu radnika-ca monopolskih preduzeča na vpogled ter se naj ga takoj uzakoni. S tem bo omogočeno iti delavcem in delavkam z nad 35 l. službe v pokoj in se s tem zopet zmanjša brezposelnost.

4. Delavci in delavke, ki imajo izpite, naj se kvalificirajo.

Kakor pričajo dogodki in žilavost monopolskega delavstva, se bo utrdila organizacija v zavirljivo moč in »Savez radnika i radnica monopolskih preduzeča i prerade hartije u Jugoslaviji (Saveza delavcev in delavk monopolskih podjetij in predelave papirja v Jugoslaviji) bo korakal od uspeha do uspeha ter svojemu članstvu in delavstvu priboril boljši položaj in dostojnejši zaslužek.

Zato, tobačni delavci in delavke, zasukajte rokave in vsi v organizacijo. V združitvi in slogi je moč!

OBLAČILNI DELAVCI.

V nedeljo, 14. avgusta t. l. ob 1/2 5. uri popoldne, vsi na glavni kolodvor k sprejemu inozemskih sodrugov.

V ponedeljek, 15. avgusta t. l. pa vsi ob 10. uri v dvorano »Union« na manifestacijski shod. Govorili bodo inozemski delegati.

BRIVCI.

V nedeljo, 14. avgusta t. l. ob 1/2 5. uri popoldne, vsi na glavni kolodvor k sprejemu inozemskih sodrugov.

V ponedeljek, 15. avgusta t. l. pa vsi ob 10. uri v dvorano »Union« na manifestacijski shod. Govorili bodo inozemski delegati.

STAVBINCI.

V nedeljo, 14. avgusta t. l. ob 1/2 5. uri popoldne, vsi na glavni kolodvor k sprejemu inozemskih sodrugov.

V ponedeljek, 15. avgusta t. l. pa vsi ob 10. uri v dvorano »Union« na manifestacijski shod. Govorili bodo inozemski delegati.

STROJNIKI IN KURJAČI.

V nedeljo, 14. avgusta t. l. ob 1/2 5. uri popoldne, vsi na glavni kolodvor k sprejemu inozemskih sodrugov.

V ponedeljek, 15. avgusta t. l. pa vsi ob 10. uri v dvorano »Union« na manifestacijski shod. Govorili bodo inozemski delegati.

HOTELSKI, KAVARNIŠKI IN GOSTILNIŠKI USLUŽBENCI.

V nedeljo, 14. avgusta t. l. ob 1/2 5. uri popoldne, vsi na glavni kolodvor k sprejemu inozemskih sodrugov.

V ponedeljek, 15. avgusta t. l. pa vsi ob 10. uri v dvorano »Union« na manifestacijski shod. Govorili bodo inozemski delegati.

Razno.

Socialist sodrug Renaudel je odločno zavrnil fašističnega delegata na kongresu Interparlamentarne unije.

V Ženevi je zborovala konferenca Interparlamentarne unije. Na plenumu so zastopniki Italije z slavospevi na fašistično diktaturo provocirali zborovalce.

Ko je govoril fašist Carfamara, je francoski socialistični voditelj Renaudel vzkliknil: »V Italiji ni parlamentarizma in njegovi zastopniki niso svobodni možje!«

Nato so zbesneli fašisti jeli kričati in grediti Francijo.

Sodrug Renaudel jim je zabrusil: »Z morilci Matteottija ne govorim!« Razburjenje je naraščalo in seja je bila prekinjena.

Radi tega dogodka prete Italijani, da bodo izstopili iz Društva narodov.

Nastop poslanca Renaudela odobrava delavski razred celega sveta.

Opozorilo.

Z uredbo o oprostivni poštini pristojbin je ministrstvo za promet ukinilo ugodnosti § 191 zakona o zavarovanju delavcev, ki je oproščal poštini pristojbin vse navadne dopise delodajalcev in delojemalcev, naslovljene na OUZD v Ljubljani, kakor tudi vse dopise urada, naslovljene na delodajalce.

Vsi zainteresirani se z ozirom na gori citirano uredbo opozarjajo, da morajo biti vsi dopisi, naslovljeni na tukajšnji urad, pravilno in zadostno frankirani, ker bi se sicer njih sprejem zavrnil. Istotako se opozarjajo na člen 8 uredbe, po kateri mora naslovnik plačati poštino za vse dopise, ki jih prejme od podpisanega urada. OUZD,

Kongres Delavske telovadne in kulturne sveze »Svobode« se bo vršil 15. t. m. ob 9. uri dopoldne v Ljubljani v Delavski zbornici.

Savezu Grafičkih Radnika-ca Jugoslavije, poverjenišvo Maribor.

Potrijujemo prejem pisma od 5. avgusta 1932, števil. 386-32-44-18, in prijaznega pojasnila na Ošlakov članek v zadnjem »Delavcu«, da niste nasprotniki Strokovne komisije za Slovenijo in da ste v okviru možnosti in saveznih določil z njo vedno lojalno sodelovali.

Pozdravljeni!

Uredništvo »Delavec«.

P o z o r !

Naznanjam, da sem otvorila

P o z o r !

Cenjenemu občinstvu vljudno sporočam, da sem prevzela

delikatesno trgovino in vinotoč

na Starem trgu, 11a v Ljubljani, zraven Šentjakobske knjižnice.

Vinotoč

pri »Zlatem čevlju« na Karlovski c. 11.

Dobro kapljico in sveža mrzla jedila priporoča lastnica vinotoča

Točila bom najboljša štajerska, dolenska in dalmatinska vina, vsakovrstne likerje ter žganje po najnižjih cenah. —

Zendvič velika porcija Din 2.—, kozarec najboljšega belega ali rdečega vina Din 1-25, ter vsakovrstni delikatesni izdelki prvovrst. kvalitete po zelo znižanih cenah.

Vabim na poizkušnjo ter se cenj občinstvu najtopljeje priporočam za obilen obisk.

Lastnica.